

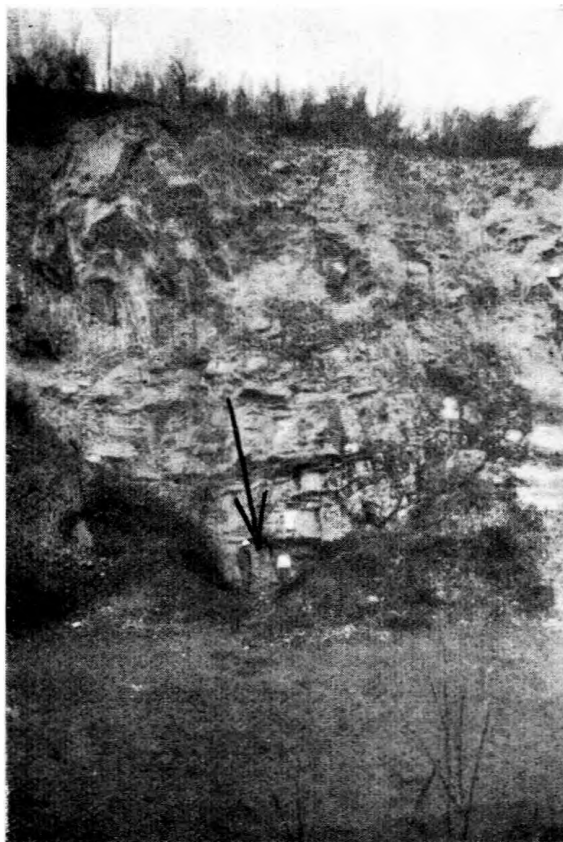
Horváth János

A SZENTGÁLI-BARLANG FELMÉRÉSE

A barlang Szentgál község vasútállomásától Ny—ÉNy-ra, kb. 630 m-re, a Tüzköves-hegy alsóliász kori mészkövében alakult ki.

A mészkőfejtő ÉNy-i, már felhagyott részében az ún. Felsőbánya udvarában a sziklafal alatt találjuk meg két bejáratát. A bejáratok a felülről lehulló törmeléktől lassan feltöltődnek. A D-i bejárat kisebb törmelékdombról lejtő, kb. 1,5 × 1,5 méteres kapu. Az É-i bejárat 2 m széles, alacsony, rajta már csak kúszva lehet a folyosószakaszba jutni. A kb. egyszintben nyíló bejáratok tengerszint feletti magassága 398 m.

A D-i, kényelmesebb bejáró a barlang imponzáns méretű nagytermébe vezet. A terem 15 × 13 méteres, közel négyzet alapú, magassága 2—8 m. Alját kőzetomladék borítja. Az ÉK-i, a bejáratok felőli oldalon az omladék magasabb, helyenként a terem boltozataig ér. A DK-i oldal határozott, 2—3 m magas, függőleges sziklafal. A bejárat mellett visszafelé kis hasadék nyílik. A fal másik végén omladékfülkét láthatunk, ez a nagyterem erősen tört kiöblösödése, amely 6 m magasba nyúlik.

Jobbra fent: A nyíl a Szentgáli-barlang bejáratát jelzi. Alsó kép: Részlet a nagyteremből

Szentgáli-barlang.

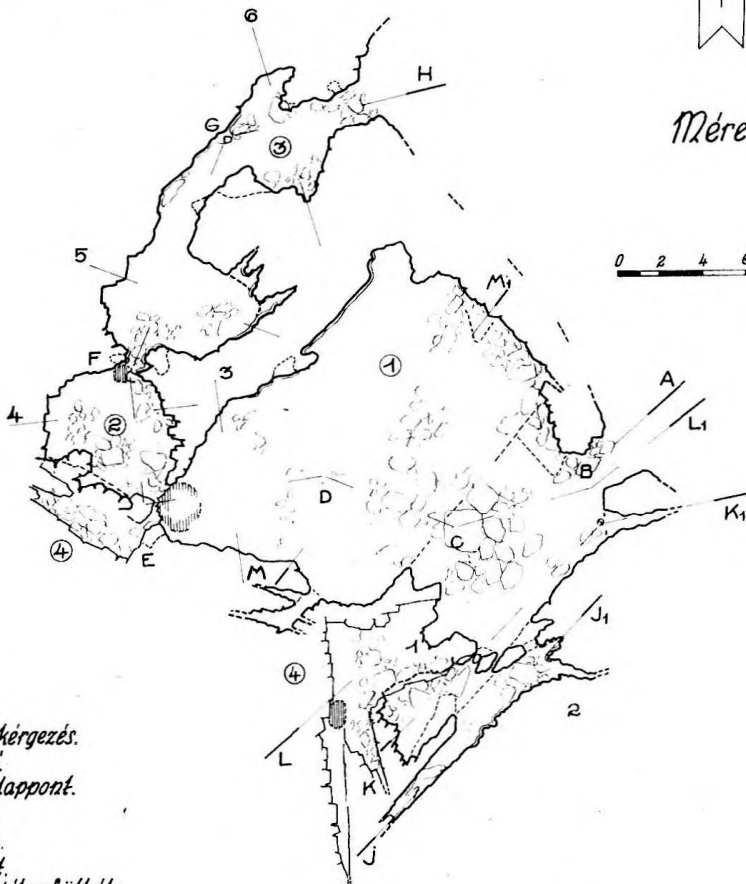
Bakony-hegység.

Felmérte: Ferencvárosi Torna Club
barlangkutató csoportja, 1965.
Rajzolta: Horváth János.

Méret.

0 2 4 6 8 10 m.

Jelek:

- Cseppköves kéregzés.
- Átjárókürtő.
- Felmérési alappont.
- Nagyterem.
- Felső-terem.
- Folyosójárat.
- Felső, omladékos-fülkék.
- Nagyobb omladék.

Alaprajz.

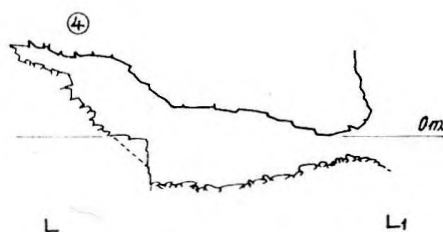
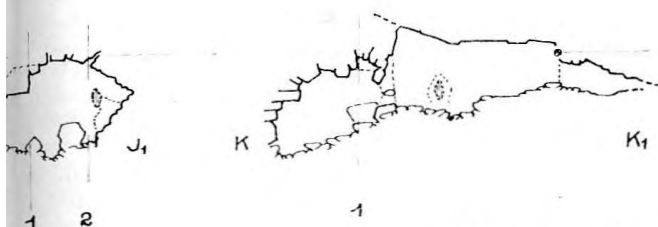
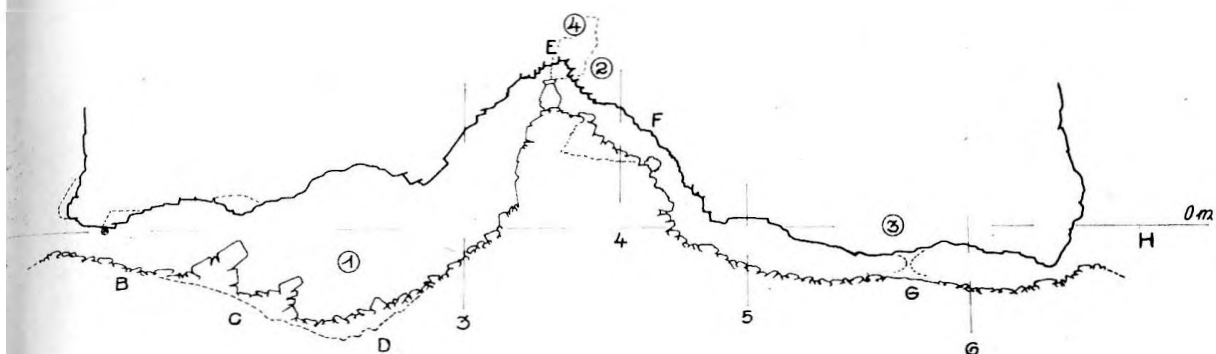
A meredeken emelkedő, laza közettörmelékkel borított fülkét keresztben D-i irányú, ferde hasadék zárja le. Ez alsóbb szintjében 3 méteres, felette 8 m hosszú, keskeny omladékos járatot alkot. Részben az omladékfülke alatt helyezkedik el a nagyterem mellékjárata is. A bejáratl szemben, a terem sarkában nagyméretű sziklák szükületén át lehet ide bemászni. A kissé mélyebb szintű, erősen tört falú fülkébe belógó sziklaéleken már korrózió nyomai láthatók. A fülke összefügg a 10 m hosszú, keskeny mellékjárattal. A járat DNy-i vége hasadéokban végződik. Ellenkező, részben a nagyterem mellett húzódó része

oldott formákat mutat, végét cseppkőkéreg borítja. A járatot a nagyteremmel kis ablak köti össze.

A nagyterem közepén felhalmozódott sziklatömböktől Ny-felé a terem boltozata felmagasodik, az omladékalj lemélyül, így a terem itt nagyméretűvé tágul.

Tovább a terem sarka szélesen, kürtőszerűen emelkedik. A meredek lejtő alját törmelék képezi. A kürtőből a 4 méteres sziklaletörés felett átjáró nyílik a felső kisebb terembe. A letörést és a kürtő oldalait is tört, laza kőzet alkotja, átmászása inkább felülről kötéllel célszerű.

Hosszmetszetek.

Járatszelvények.

A nagy terem Ny-i falából kis hasadékjárat mélyül, melynek alját törmelék zárja el. A hasadékot két törés keresztezi. Ezek keskenyek, de falaik szilárdak, így itt lehetne megkísérelni a barlang mélyebb szintjére való jutást. A terem ÉNy-i oldala egyenes, 80° dőlésű, cseppkőkéreggel borított sziklafal.

A barlang másik bejáratán átkúsza alacsony folyosóba jutunk, ami 2 m után kis fülkét alkot. Tovább emelkedő boltozatú, agyagaljú folyosó vezet egy kényelmesebb méretű, 6 × 5 méteres, 2 m magas terembe. A folyosó és a kis terem falain oldott formák és cseppkőes kéreg is látható.

A belső terem DNy-i oldalán agyagos törmelék-domb emelkedik. Erről függőleges, szűk átjárón lehet a felső terembe jutni. A terem omladékalja meredek lejtővel éri el az erősen tört boltozatot. A terem alsó falát és az átjárókürtöt helyenként cseppkőes kéreg vonja be. Legmagasabb pontján, a bejárat felett 7 méteren egy nagy sziklatömb mellett nyílik összeköttetés a barlang nagytermével. A letőrésről tágas nyíláson lehet ide leereszkedni, felette nehéz mászással egy magasabb szintű omladékfülkére érhető el.

*A térképészcsoport tagjai a nagyteremben.
(A cikk keretében közölt felvételeket Csekő Árpád készítette)*

A termék helyzetéből és formáiból következtetve, a folyosójárat e három kis terme egyetlen nagyméretű üreg lehetett. A legmagasabb részek boltozatának omladéka, törmelék választja el őket egymástól.

Az egész barlangra, de különösen a két felső fülkére és a nagyteremre — a bejárati, tehát a külfejtés felőli oldalon — a friss omlások jellemzőek. A barlangot a bányaművelés tette hozzáférhetővé, de mai állapotát is a robbantások okozhatták.

A barlangot alakító fő törések iránya ÉK—DNy. Ebben az irányban húzódnak: az É-i bejáratától induló folyosószakasz, a nagyterem határozott, egyenes oldalai és a DNy-i oldal párhuzamos kis mellékjárata.

A barlang nagytermébe a bejáraton a fény elég jól behatol, felső része elég világos, de még mélyebb szintje sem teljesen sötét. Itt a magas boltozat hasadékaiiban sok denevér él, a guanó 1—2 cm vastag rétegben borítja a terem omladékáit.

A barlangot — a régi köfajtó egyik üregét megbontva — Jaskó Sándor fedezte fel 1934-ben. 1937-ben Bertalan Károly és Szokolszky István bontotta ki a D-i bejáratot a nagyteremből. Markó László pedig 1957—59. évi kutatásai alkalmával újabb szakaszt tárt fel (Dr. Kessler H. adatai.)

A Ferencvárosi Torna Club barlangkutató csoportja 1965. áprilisában mérte fel részletesen a barlangot. A felmérést függőkompasszal és lejtmérővel

végeztük, a barlang részleteinek rajzvázlata a helyszínen készült.

A felmérés eredménye szerint, a nagytermet átlósan mérve, a barlang járatainak hossza 86 m. A nagyterem területe 208 m², a többi járaté 158 m². Így az egész barlang alapterülete 366 m². Az üregek térfogata összesen kb. 890 m³, ebből a más járatokhoz viszonyítva igen tágas nagyterem 700 m³.

A közel négyzet alaprajzú barlang vetületi kiterjedése 50 × 24 m. Magassági kiterjedése 15,5 m.

Die Szentgáler Höhle

von J. Horváth

Verfasser berichtet ausführlich über die neue Aufnahme der in den unterliassischen Kalksteinschichten der Umgebung der Ortschaft Szentgál in Transdanubien entstandenen Höhle.

О Сентгальской пещере

Я. Хорват

Автор приводит подробные данные, полученные при новой съемке пещеры, образовавшейся внутри нижелейасовых известняков в районе с. Сентгаль в Задунайском крае.